

Öğretmenlik Meslek İmajının Veli ve Öğrenci Görüşleri Bağlamında Değerlendirilmesi

Nurettin Odabaş* - Şenol Sevindik* - Rabia Erdaş* - Mirsad Demirbaş*

Öz

Öğretmenlik meslek imajı, eğitim sisteminin işleyişi ve öğrenci başarısı üzerinde doğrudan bir etkiye sahiptir. Olumlu bir meslek imajı, öğretmenlerin özverili çalışmalarını teşvik edebilir, öğrenciler arasında öğretmene yönelik güven ve saygı oluşturabilir ve toplumun eğitim sistemine olan güvenini artırabilir. Diğer taraftan, olumsuz bir meslek imajı, öğretmenlerin motivasyonlarını düşürebilir, öğrenci-öğretmen ilişkilerini olumsuz etkileyebilir ve eğitim politikalarının uygulanmasını güçleştirebilir. Bu araştırmanın amacı, öğretmenlik meslek imajının veli ve öğrenci görüşleri bağlamında değerlendirmektir. Tarama modelinde tasarlanmış olan bu araştırmanın çalışma grubunu, basit tesadüfi (basit seçkisiz) örnekleme yöntemiyle belirlenen 98 veli ve 118 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma verilerinin toplanmasında "Öğretmenlik Meslek İmajı Ölçeği" kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analizinde ortalama, frekans, yüzde ve standart sapma gibi betimsel istatistik yöntemleri kullanılmıştır. Araştırmada, öğretmenlerin kişisel özelliklerine ve mesleki özelliklerine ilişkin imajlarının hem veliler hem de öğrenciler nezdinde yüksek olduğu; toplumsal statü ile meslek tercihlerine ilişkin imajlarının ise düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: İmaj, Meslek imajı, Öğretmen, Veli, Öğrenci

Evaluation of the Teaching Profession Image in the Context of Parent and Student Opinions

Abstract

The image of the teaching profession has a direct impact on the functioning of the education system and student success. A positive professional image can encourage the dedication of teachers, create trust and respect for teachers among students, and increase society's confidence in the education system. On the other hand, a negative professional image can reduce teachers' motivation, negatively affect student-teacher relationships, and make it difficult to implement educational policies. The purpose of this research is to evaluate the image of the teaching profession in the context of parent and student opinions. The study group of this research, designed in a survey model, consists of 98 parents and 118 students determined by simple random sampling method. "Teaching Profession Image Scale" was used to collect research data. Descriptive statistical methods such as mean, frequency, percentage and standard deviation were used in the analysis of the data obtained. In the study, it was found that teachers' images regarding their personal characteristics and professional characteristics were high in the eyes of both parents and students; It was concluded that their images regarding social status and career choices were low.

Keywords: Image, Professional image, Teacher, Parent, Student

Türü: Araştırma makalesi	Gönderim Tarihi: 01.12.2023	Kabul Tarihi: 25.02.2024
---------------------------------	------------------------------------	---------------------------------

Atf: Odabaş, N., Sevindik, Ş., Erdaş, R., & Demirbaş, M. (2024). Öğretmenlik meslek imajının veli ve öğrenci görüşleri bağlamında değerlendirilmesi. *Uluslararası Eğitime Özgün Bakış Dergisi*, 2(1), 77-92, doi:10.5281/zenodo.10611690

* Okul Müdürü, Gülyalı Turnasuyu İlkokulu, n.odabas52@hotmail.com, ORCID: 0009-0004-3302-8066, Türkiye

* Müdür Yardımcısı, Gülyalı Turnasuyu İlkokulu, senol_sevindik@hotmail.com, ORCID: 0009-0009-2925-4788, Türkiye

* VHKİ (Memur), Gülyalı Turnasuyu Ortaokulu, rabiaksuerdas@hotmail.com, ORCID: 0009-0005-3747-3914, Türkiye

* Öğretmen, Akkuş Cumhuriyet İlkokulu, mirsademirbas@hotmail.com, ORCID: 0009-0001-3305-7180, Türkiye

Okul Yöneticilerinin Akran Zorbalığına İlişkin Görüşleri

Giriş

Öğretmenler, toplumdaki bireylerin hayata başladıkları ve sosyal sürecin hızlandığı ilk dönem olan okul hayatlarında en çok birlikte vakit geçirdikleri kişilerdir. Son yıllarda özellikle anne ve babaların çoğunlukla tüm gün ve vardiyalı çalıştıklarından dolayı çocuklar ebeveynlerinden çok öğretmenleriyle vakit geçirmektedir. Böyle bir durum toplumun ve ailenin öğretmene yönelik beklentilerini artırmaktadır. Bu beklentilerin bir sonucu olarak öğretmen ailedeki boşlukları dolduran bir aile üyesi haline gelmiş, görev kapsamı artmış ve sorumluluğu artmıştır. Bu beklentilerin ne ölçüde karşılandığı, toplumun öğretmen algısını ve öğretmene bakış açısını şekillendirmektedir (Doğan, 2020). Öğretmenler dünyanın asil mesleklerinden biri olarak eğitim hizmetini sunan (Ansari & Malik, 2013), sunulan eğitimin niteliğini belirleyen ve genel olarak eğitim sisteminin vazgeçilmez aktörleridir (Çelikten, Şanal & Yeni, 2005; Kiroğlu & Elma, 2009).

Bir eğitim sisteminin niteliği ancak sistem içindeki öğretmenlerin niteliği kadar iyidir. Öğretmenlerin eğitime olan katkıları yeterince bilinmemektedir (Karaman & Çelik, 2020). Bu nedenle günümüzde ve gelecekte öğretmen ve öğretmenlik mesleğinin toplum tarafından nasıl algılandığı ve toplumun tümüne eğitim hizmeti sunan öğretmenlerin mesleki imajı daha çok önem kazanmaktadır (Bağçeci, Çetin & Ünsal, 2013). Başka bir ifade ile öğretmenlerin toplum üzerinde bıraktıkları izlenimler yani toplumun öğretmenliğe yönelik algıları, onların mesleki imajını belirlemektedir (Polat & Arslan, 2015). Toplumdaki öğretmen imajı, öğretmenlere duyulan güven ile öğretmenlik mesleğine yönelik gösterilen saygınlığın ifadesidir (Tengelimoğlu ve Öztürk, 2004). Mesleki imaj ise bir mesleğin içerisinde bulunan toplum tarafından değerlendirilmesi, bu değerlendirmenin genel kabul görmesi veya insanların bir meslek hakkında sahip olduğu inançların, fikirlerin ve izlenimlerin toplamıdır (Bağçeci, Çetin & Ünsal, 2013; Roberts, 2003).

Bireyin yaşamında eğitim-öğretim sürecinde karşılaştığı öğretmenler yaşamsal bir rol oynamaktadır. Örneğin, öğretmenin vereceği kötü bir karar bireyin eğitimini yarım bırakmasına neden olabilmektedir (Hargreaves, 2009). Bu nedenle öğretmenlerin eğitim sistemlerindeki öneminin ve gerekliliğinin hem toplumlar hem de devletler tarafından farkına varılması, nitelikli öğretmen yetiştirmenin sadece yüksek maaş ödeme ile olamayacağının göz önünde bulundurulması ve toplumsal saygının ön plana çıkarılması gerekir. Bir toplumda bir mesleğin imajını belirleyen çok sayıda etken vardır. Bu etkenlere mesleğin toplum tarafından algılanan önemi veya çekiciliği, ücret ve çalışma koşulları, gelenek, güven, sosyal durumu ve toplum tarafından tercih edilmesi örnek olarak verilebilir. Bu bağlamda öğretmenlerin mesleki imajlarının geliştirilmesi veya iyileştirilmesi önemli bir adım olarak görülebilir. Öğretmenlerin mesleki imajlarını geliştirmek veya iyileştirmek için okul ile toplum arasında güçlü bir ilişki kurulmalı, okullar toplum tarafından ziyaret edilmeli, topluma öğretmenlerin çalışmalarını izleme fırsatı verilmeli, medyada olumlu iletiler verilmeli, öğretmenlik mesleğinin sosyal ve eğitsel önemi vurgulanmalı, öğretmenlik mesleğini tanıtmaya programları düzenlenmeli, topluma olumlu öğretmen modelleri sunulmalı ve olumsuz mesleki algılar düzeltilmelidir (Hoyle, 2001).

Öğretmen, öğrencilerde istendik yönde davranış değişikliği sağlayan profesyonel kişidir (Sönmez, 2004). Yeni nesillerin topluma faydalı hale getirilmesi ve ülkenin ihtiyaç duyduğu yeterliklerde insan gücünün yetiştirilmesi eğitim sisteminin başat değişkeni öğretmenin sorumluluğundadır. Okulun ve öğretmenin görevi çocuğun yetişmesini sağlamak ve onun bazen

Nurettin Odabaş-Şenol Sevindik -Rabia Erdaş-Mirsad Demirbaş

çevreyle etkileşimi sonucu kazandığı eğitsel olmayan tecrübelerini eğitsel yöne çevirmektedir (Küçükahmet, 2003). Bunun yanında öğretmen, okul ve sınıf ortamını öğrenciler için uygun, dikkat çekici ve eğlenceli hale getiren, farklı öğretim yöntem ve tekniklerinden yararlanarak öğrencilerin öğrenme deneyimlerini düzenleyen, onların öğrenme deneyimlerine atılmalarına rehberlik eden ve istenilen davranışların değerlendirmelerini yapan bir öğretim ögesidir (Ada & Küçükali, 2009). Öğretmenlik mesleği denince; bu mesleğin tanım ve kapsamı, mesleği icra edenlerin görev ve sorumlulukları ile toplumun öğretmenlerden beklentileri kadar, bu mesleğin zihinlerde şekillenen imajı da akla gelmektedir.

İmaj, kişinin bir diğeri (kişiler, kurumlar, meslekler, sivil toplum örgütleri, gruplar, devletler vb.) hakkında yargıda bulunma süreci (Ünsal, 2018), herhangi bir birey, kurum ya da durumun bireyde ve toplumda uyandırdığı etki ile bütünleşen karşılığı (Bektaş, 2010), bir kişi, kurum, marka, obje ya da düşüncenin zihinlerde isteyerek ya da istemeyerek bırakmış olduğu düşünce ya da izlenimler (Özdemirci, 2012), bireyin zihninde oluşan bir imge (Dinçer, 2001) şeklinde tanımlanmaktadır. Gerek kişiler, gerekse de özel ve kamu kurumları için vazgeçilmez ve yönetilmesi gereken bir olgu olan imaj kavramına araştırmacılar tarafından farklı anlamlar yüklenmiştir. Bazı araştırmacılar konuya olumlu yaklaşırken, bazıları da imajın gerçeğin reddi, değiştirme ve saptırma olduğu şeklinde açıklamaktadır (Geçikli, 2012).

Bilgi taşıyıcı olarak tanımlanabilen imaj, bireylerin sahip olduğu bilgilerin önemli bir kısmını sağlar. Dolayısıyla bireyler ve kurumlar ister istemez insanlarda bir imaj oluştururlar (Özüpek, 2005). Herkesin, her nesnenin, çeşitli kurum ve kuruluşların istese de istemese de, imaj yaratma konusunda çaba sarf etse de etmese de bir imajı olacaktır (Yavuz, 2006). İmaj; iyi, kötü, alelade olabilir, ancak iyi bir imaj konusundaki dikkat çeken özellik, iyi imajın kazanılmış olmasıdır (Peltekoğlu, 2004). İmaj kavramının bir kişi veya örgütün ortaya koydukları bir mal, ürün ya da hizmet sonucunda iç ve dış çevrelerinde tanınma ve tercih edilir konuma gelmelerinde önemli bir rolü bulunmaktadır (Akbulut, 2015).

Mesleki imaj, bir iş görenin yeterliliğine ve karakterine ilişkin müşteriler, patronlar, üstler, astlar ve meslektaşlar gibi temel ilgili kişilerin algılarının toplamıdır (Roberts, 2005). İnsanlar bir mesleğin imajıyla ilgili değerlendirme yaparken, o mesleği icra edenlerin görünüşleri, davranışları, konuşmaları, beden dilleri, giyim-kuşamları, başarıları vasıtasıyla gönderdikleri mesajları göz önünde bulundurlar. Bu mesajlar mesleki imajı oluşturmaktadır (Bağçeci, Çetin & Ünsal, 2013). Öğretmenlik mesleğinin, yeni nesillerin ülkenin refah ve kalkınmasına katkıda bulunacak nitelikli bireyler olarak yetiştirilmesi doğrultusunda önemli sorumlulukları bulunmaktadır. Celep'e (2010) göre, toplumsal yaşamda önemli sayılan görevleri icra eden meslekler daha değerli ve saygın meslekler olmaktadır. Toplumlara ve kültürlerine göre statü ve saygınlığı değişen öğretmenlik mesleği, doğrudan insanla ilişkili olmasından dolayı sadece bir kazanç kapısı olarak değil, aynı zamanda kutsal bir meslek olarak da görülmektedir. Türk eğitim tarihinde bilge kişilere ve öğretmenlere saygı duyulmuş, öğretmen denince toplumda davranış modeli, örnek insan anlaşılmıştır (Şişman, 2006).

Öğretmenlik meslek imajı, eğitim sisteminin işleyişi ve öğrenci başarısı üzerinde doğrudan bir etkiye sahiptir. Pozitif bir meslek imajı, öğretmenlerin özverili çalışmalarını teşvik edebilir, öğrenciler arasında güven ve saygı oluşturabilir ve toplumun eğitim sistemine olan güvenini artırabilir. Öte yandan, negatif bir meslek imajı, öğretmenlerin motivasyonunu

Okul Yöneticilerinin Akran Zorbalığına İlişkin Görüşleri

düşürebilir, öğrenci-öğretmen ilişkilerini olumsuz etkileyebilir ve eğitim politikalarının uygulanmasını zorlaştırabilir. Eğitim, bir toplumun temel taşıdır ve bu süreçte öğretmenler, bilgi ve değerleri aktaran önemli figürlerdir. Toplumun eğitim sistemine ve öğretmenlere yönelik algısı, eğitim politikaları ve uygulamalarını etkiler. Öğretmenlerin meslek imajı, bu algının bir parçasıdır. Toplum, öğretmenleri eğitim kalitesinin belirleyicileri olarak görür ve bu nedenle öğretmenlik mesleğinin algılanan kalitesi, eğitim sistemini şekillendirir.

Öğretmenlik mesleği, farklı bakış açılarıyla hem çok popüler bir meslek hem de toplumun yüklediği görev ve sorumluluklar nedeniyle çok eleştiri alan bir meslek haline gelmiştir. Çocuğun hayatının ilk yıllarından itibaren tanıştığı ve örnek aldığı öğretmenin toplumda zaman zaman farklı imajları olmuştur. Çünkü mesleğe ilişkin imaj, çağın gereklerine göre belirli aralıklarla oluşmaktadır (Akyüz, 2019). Toplumsal ve kültürel alanda geçmişten günümüze öğretmenlik mesleğinin kutsallığı vurgulanmasına rağmen toplumsal imaj algısı hep aynı kalmamıştır. Öğretmenlerin kendi imaj algılarını ekonomik şartlarına ve toplum tarafında algılanma biçimine göre tanımlamıştır (Kahraman & Çelik, 2020). Orhan ve Özdemir'in (2020) çalışmasında öğretmenlerin kendi mesleklerine ilişkin imaj algısının geçmişe göre daha olumsuz olduğu; Ünsal ve Bağçeci'nin (2016) çalışmasında ise öğretmenlik mesleğinin statüsünün düşük olduğu; Sönmez ve Cemaloğlu'nun (2017) çalışmasında öğretmenlerin mesleğin genel imajına ilişkin algılarının olumsuz olduğu vurgulanmıştır.

Çağımızda teknolojinin öğretim araçlarını geliştirmesi ve öğrenme-öğretme sürecini kolaylaştırıcı yeni tekniklerin bulunması hem öğretmenlik mesleğinin önemini artırmıştır hem de statüsünü değiştirmiştir (Hargreaves, 2009). Öğretmenlerin ve mesleki imajlarının toplumun okul temsilcisi olan veliler tarafından nasıl algılandığı ve mesleğe yönelik düşünceleri öğretmenlerin performansını etkileyen en önemli etkenden biri olarak kabul edilebilir. Çünkü öğretmenler, mesleki imajlarına uygun davranışlarda bulunurlar (Akyüz, 2019; Ünsal & Bağçeci, 2016).

Öğretmenler, mesleklerinin saygın ve değerli olduğunu düşünmesine karşın (Hargreaves, 2009), değişen toplumsal yapı doğrultusunda öğretmenlik mesleğine yüklenen rol ve sorumluluklar değişmektedir. Bu değişim, toplumun ve velilerin öğretmene verdiği değer ve önemin değişmesine de neden olmaktadır. Türkiye'de yapılan araştırmalarda ise öğretmen adaylarının çoğunluğu öğretmenlik mesleğinin toplum tarafından saygın bir meslek olarak algılanmadığını ve öğretmenlerin çoğunluğu toplumsal statülerinin düştüğünü ifade etmişlerdir (Karamustafaoğlu & Özmen, 2004). Ayrıca öğretmenlerin niteliği (Yetim & Göktaş, 2004), mesleki özellikler (Çelikten, Şanal & Yeni, 2005), öğretmenlerin sorunları (Yaman, Yaman & Eskicumalı, 2001), mesleki statü (Torun, 2010) ve öğretmenlik mesleği imajını etkileyen çeşitli etkenlere (Ünsal ve Bağçeci, 2016) yönelik çalışmalar da bulunmaktadır. Belirtilen araştırmalar değerlendirildiğinde ülkelerin öğretmenlik mesleği imajlarına yönelik algılarının farklılık gösterdiği söylenebilir. Bu bağlamda toplumun öğretmenlik mesleğinin imajı ile ilgili algılarının belirlenmesi önemli ve değerli görülmektedir.

Öğretmenlik toplumu şekillendiren en önemli ve en eski mesleklerdendir (Kıroğlu & Elma, 2009). Öğretmenlik mesleğinin imajının olumlu olarak algılanması, toplumda saygınlığı ve statüsünün artması, nitelikli kişiler tarafından tercih edilmesi öğretmen imajının olumlu algılanması açısından oldukça önemlidir (Kıroğlu, 2021). Tüm toplumu yetiştiren öğretmenlerin toplumda olumlu ve başarılı bir meslek grubu olarak görülmesinin topluma

Nurettin Odabaş-Şenol Sevindik -Rabia Erdaş-Mirsad Demirbaş

katkıları yüksek olacaktır. Toplumun mimarı olan öğretmenlerin mesleki imajının olumlu algılanması oldukça önemlidir. Öğretmenlik mesleğinin olumlu bir imaja sahip olması mesleğin başarılı olmasının sağlamlasının yanı sıra toplumun gelişmesi üzerinde de önemli bir etmendir.

Türkiye’de öğretmenlik mesleğinin saygınlığının artırılması ve imajının olumlu algılanması için öğretmenlerin topluma verdiği eğitim hizmetinin niteliğinin politikacılar, araştırmacılar, öğretmenler ve toplum tarafından doğru bir şekilde değerlendirilmesi ve tam olarak anlaşılması gerekir. Öğretmenlerin ve toplumun öğretmenlik mesleğine yönelik imaj algıları, öğretmenlik mesleğinin çekiciliğini artırabilir. Başka bir ifade ile öğretmenlik mesleğinin imajını belirlemenin ve şekillendirmenin ilk ve belki de en önemli yolu, toplumu temsil eden ve eğitim hizmeti alan öğrenci velileri tarafından nasıl algılandığını ölçebilmektir.

Veliler, çocuklarının eğitim sürecinde önemli bir rol oynarlar. Çocukların öğretmenleriyle olan ilişkileri ve eğitimden beklentileri, veli görüşleri tarafından şekillenir. Velilerin öğretmenlik meslek imajı, çocuklarının eğitimine yönelik tutumlarını etkileyebilir. Bu nedenle, velilerin öğretmenler hakkındaki görüşlerinin anlaşılması, eğitim politikalarının ve uygulamalarının daha etkili bir şekilde geliştirilmesine katkı sağlayabilir. Alanyazın incelendiğinde öğretmenlik mesleğinin imajını belirlemek amacıyla öğretmen algılarına göre çalışmalar yapıldığı, ancak toplumun okul temsilcisi olan velilerin ve öğrencilerin algılarını ölçmeye yönelik yeterli çalışmanın yapılmadığı görülmüştür. Bu noktada, veli ve öğrenci algılarına göre öğretmenlik mesleğinin imajını ortaya koymak önemlidir. Bu çalışmanın, öğretmenlik mesleğinin imajı ile ilgili yapılacak çalışmalara ve alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu araştırmanın amacı, öğretmenlik meslek imajının veli ve öğrenci görüşleri bağlamında değerlendirmektir. Bu amaçla aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Velilere göre öğretmenlik meslek imajı nasıldır?
2. Öğrencilere göre öğretmenlik meslek imajı nasıldır?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Öğretmenlik meslek imajını veli ve öğrenci görüşleri bağlamında değerlendirmeyi amaçlayan bu çalışmada tarama modelinde tasarlanmış bir çalışmadır. Tarama modeli, araştırma konusuyla ilgili mevcut durumu geçmiş veya mevcut zaman diliminde belirlemeyi hedefleyen bir araştırma yaklaşımıdır. Tarama araştırmaları, doğadaki değişkenleri, durumları veya olayları değiştirmeden, mevcut haliyle tanımlamayı amaçlar. Tarama araştırmaları, araştırma örneklemini oluşturan gruptaki kişilerin konuyla ilgili bilgilerini, algılarını ve tutumlarını belirlemek için kullanılır (Tuncer, 2020).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, Basit tesadüfi (Basit seçkisiz) örnekleme yöntemiyle belirlenen 98 velisi ve 118 öğrenci oluşturmaktadır. Basit tesadüfi (Basit seçkisiz) örnekleme yöntemi, evrendeki her bir unsurun eşit biçimde seçilme olasılığı olduğu ve rastlantısal olarak örnekleme dahil edildiği örnekleme türüdür (Yıldız, 2017). Katılımcıların demografik özellikleri Tablo 1’de verilmiştir.

Okul Yöneticilerinin Akran Zorbalığına İlişkin Görüşleri

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Demografik Özellikler			Katılımcılar	
			n	%
Veli	Cinsiyet	Erkek	55	53,06
		Kadın	43	46,94
Öğrenci	Cinsiyet	Kadın	47	47,96
		Erkek	51	52,04
Öğrenci	Okul	İlkokul	38	38,78
		Ortaokul	49	50,00
		Lise	31	31,63

Tablo 1'e göre, çalışma grubunu oluşturan velilerin ve öğrencilerin cinsiyet olarak birbirine yakın oldukları, katılımcı öğrencilerin çoğunun ortaokul öğrencisi oldukları anlaşılmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada, Özgenel, Işık ve Bahat (2019) tarafından geliştirilen "Öğretmenlik Mesleği İmaj Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçeği geliştiren bilim insanlarından ölçek kullanma izni alınmıştır. Ölçek dört boyuttan ve 19 maddeden oluşmaktadır. Birinci faktör Kişisel Özellikler (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8. Maddeler), ikinci faktör Mesleki Özellikler (9, 10, 11, 12. Maddeler), üçüncü faktör Toplumsal Statü (13, 14, 15, 16. Maddeler) ve dördüncü faktör Mesleki Tercih (17, 18, 19. Maddeler) olarak adlandırılmıştır. Ölçeğin genel Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı 0.86 olarak hesaplanmıştır. Ayrıca ölçeğin güvenirliği için bağımsız gruplar t-testi sonucunda, alt-üst %27'lik gruplar arasında madde ve faktörlerin ayırt edici olduğu; madde toplam ve madde kalan korelasyon değerlerinin anlamlı olduğu saptanmıştır. Faktörler arasındaki korelasyon katsayıları ve test-tekrar test çalışması sonucunda korelasyon katsayısı, ölçeğin tümü için anlamlı bulunmuştur. 5'li Likert tipinde olan ölçek Tamamen Katılıyorum, Katılıyorum, Kısmen Katılıyorum, Katılmıyorum, Hiç Katılmıyorum şeklinde derecelendirilmiştir. Ölçeğe ilişkin puan aralığı Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 2. Öğretmenlik Mesleği İmaj Ölçeği Derecelendirme Puan Aralığı

Seçenekler	Puanlar	Puan Aralığı	Ölçek Değerlendirme
Hiç Katılmıyorum	1	1.00-1.80	Yetersiz
Katılmıyorum	2	1.81-2.60	Alt düzey
Kısmen Katılıyorum	3	2.61-3.40	Orta düzey
Katılıyorum	4	3.41-4.20	Üst düzey
Tamamen Katılıyorum	5	4.21-5.00	Çok üst düzey

Verilerin Toplanması

Bu araştırmada verilerin toplanmasında "Öğretmenlik Meslek İmajı Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırmaya katılmada gönüllük esas alınmış olup bu amaçla katılımcılara Gönüllü Onam Formu imzalatılmıştır. Ölçek 113 veliye ve 132 öğrenciye uygulanmış, tam doldurulmayan ya da hatalı doldurulan ölçekler ayıklanmış ve veliler tarafından 98, öğrenciler tarafından 118 ölçeğin doğru/uygun bir şekilde yanıtlandığı anlaşılmıştır. Dolayısıyla 98 veli ve 118 öğrenci tarafından yanıtlanan anketler istatistiksel analize tabi tutulmuştur.

Verilerin Çözümlemesi

Araştırmada verilerin analizinde ortalama, frekans, yüzde ve standart sapma gibi betimsel istatistik yöntemleri kullanılmıştır. Frekans analizi, verilerin sayısal ve oransal görülme sıklığını belirler (Bilgin, 2016).

Bulgular

1. Veli görüşlerine göre öğretmenlik meslek imajına ilişkin bulgular

Velilerin öğretmenlik meslek imajına ilişkin görüşleri Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3. Velilerin Öğretmenlik Mesleği İmajına İlişkin Görüşleri

Faktörler	Madde No	Maddeler	n	$\bar{X}$	ss
Kişisel Özellikler	1	Öğretmenler, alçakgönüllü kişilerdir.	98	4,36	0,864
	2	Öğretmenler, yardımsever kişilerdir.	98	4,20	1,160
	3	Öğretmenler, anlayışlı ve hoşgörülü kişilerdir.	98	4,14	0,689
	4	Öğretmenler, güler yüzlü kişilerdir.	98	3,62	0,920
	5	Öğretmenler, örnek alınan kişilerdir.	98	2,81	0,600
	6	Öğretmenler, eleştiri ve öneriye açıktır.	98	3,60	0,821
	7	Öğretmenler, adaletli kişilerdir.	98	3,67	0,671
	8	Öğretmenler, güvenilir kişilerdir.	98	4,08	1,459
Mesleki Özellikler	9	Öğretmenlik, sorumluluk gerektiren bir meslektir.	98	4,47	0,890
	10	Öğretmenlik, özveri gerektiren bir meslektir.	98	4,57	1,298
	11	Öğretmenlik, sabır gerektiren bir meslektir.	98	4,17	1,790
	12	Öğretmenlik, fedakârlık gerektiren bir meslektir.	98	4,21	1,418
Toplumsal Statü	13	Öğretmenler, toplum tarafından önemsenmektedir.	98	3,19	0,670
	14	Öğretmenler, toplum tarafından sevilmektedir.	98	3,62	0,899
	15	Öğretmenlik, toplumda prestijli bir meslektir.	98	2,60	1,318
	16	Öğretmenlerin, toplumda olumlu bir imajı bulunmaktadır.	98	3,28	1,261
Mesleki Tercih	17	Öğretmenlik, güvencesi olan bir meslektir.	98	4,21	1,198
	18	Öğretmenlik, rahat bir meslektir.	98	4,17	0,807
	19	Öğretmenlik, toplumda saygın bir meslektir.	98	2,98	1,011

Tablo 3'e göre; öğretmenlik meslek imajına ilişkin en yüksek ortalamaya sahip ilk beş madde; "Öğretmenlik, özveri gerektiren bir meslektir", "Öğretmenlik, sorumluluk gerektiren bir meslektir", "Öğretmenler, alçakgönüllü kişilerdir", "Öğretmenlik, fedakârlık gerektiren bir meslektir" ve "Öğretmenler, yardımsever kişilerdir", şeklinde sıralanmaktadır. En düşük ortalamaya sahip ilk beş madde ise; "Öğretmenlik, toplumda prestijli bir meslektir", "Öğretmenler, örnek alınan kişilerdir", "Öğretmenlik, toplumda saygın bir meslektir", "Öğretmenler, toplum tarafından önemsenmektedir" ve "Öğretmenlerin, toplumda olumlu bir imajı bulunmaktadır" şeklinde sıralanmaktadır.

Okul Yöneticilerinin Akran Zorbalığına İlişkin Görüşleri

2. Öğrenci görüşlerine göre öğretmenlik meslek imajına ilişkin bulgular

Öğrencilerin öğretmenlik meslek imajına ilişkin görüşleri Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4. Öğrencilerin Öğretmenlik Mesleği İmajına İlişkin Görüşleri

Faktörler	Madde No	Maddeler	n	$\bar{X}$	ss
Kişisel Özellikler	1	Öğretmenler, alçakgönüllü kişilerdir.	118	4,36	0,931
	2	Öğretmenler, yardımsever kişilerdir.	118	4,48	1,114
	3	Öğretmenler, anlayışlı ve hoşgörülü kişilerdir.	118	4,14	0,733
	4	Öğretmenler, güler yüzlü kişilerdir.	118	3,62	0,827
	5	Öğretmenler, örnek alınan kişilerdir.	118	4,81	0,651
	6	Öğretmenler, eleştiri ve öneriye açıktır.	118	3,29	0,735
	7	Öğretmenler, adaletli kişilerdir.	118	4,44	0,645
	8	Öğretmenler, güvenilir kişilerdir.	118	4,59	1,389
Mesleki Özellikler	9	Öğretmenlik, sorumluluk gerektiren bir meslektir.	118	4,37	0,859
	10	Öğretmenlik, özveri gerektiren bir meslektir.	118	4,35	1,240
	11	Öğretmenlik, sabır gerektiren bir meslektir.	118	4,40	1,760
	12	Öğretmenlik, fedakârlık gerektiren bir meslektir.	118	4,21	1,398
Toplumsal Statü	13	Öğretmenler, toplum tarafından önemsenmektedir.	118	2,92	0,651
	14	Öğretmenler, toplum tarafından sevilmektedir.	118	4,01	0,809
	15	Öğretmenlik, toplumda prestijli bir meslektir.	118	2,68	1,300
	16	Öğretmenlerin, toplumda olumlu bir imajı bulunmaktadır.	118	3,01	1,211
Mesleki Tercih	17	Öğretmenlik, güvencesi olan bir meslektir.	118	3,21	1,297
	18	Öğretmenlik, rahat bir meslektir.	118	4,01	0,850
	19	Öğretmenlik, toplumda saygın bir meslektir.	118	2,89	1,005

Tablo 4’e göre; öğretmenlik meslek imajına ilişkin en yüksek ortalamaya sahip ilk beş madde; “Öğretmenler, örnek alınan kişilerdir”, “Öğretmenler, güvenilir kişilerdir”, “Öğretmenler, yardımsever kişilerdir”, “Öğretmenler, adaletli kişilerdir” ve “Öğretmenlik, sabır gerektiren bir meslektir” şeklinde sıralanmaktadır. En düşük ortalamaya sahip ilk beş madde ise; “Öğretmenlik, toplumda prestijli bir meslektir”, “Öğretmenlik, toplumda saygın bir meslektir”, “Öğretmenler, toplum tarafından önemsenmektedir”, “Öğretmenlerin, toplumda olumlu bir imajı bulunmaktadır” ve “Öğretmenlik, güvencesi olan bir meslektir” şeklinde sıralanmaktadır.

Nurettin Odabaş-Şenol Sevindik -Rabia Erdaş-Mirsad Demirbaş

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Sonuç ve Tartışma

Araştırmada, öğretmenlik meslek imajına ilişkin en yüksek puana sahip olumlu veli ve öğrenci görüşlerinin öğretmenliğin özveri ve sorumluluk gerektiren bir meslek olduğu, öğretmenlerin alçakgönüllü, fedakar, adil, örnek alınacak ve yardımsever kişiler oldukları görüşünde toplandığı belirlenmiştir. Öğretmenlik meslek imajına yönelik olumlu veli ve öğrenci algılarının öğretmenlerin kişisel özelliklerine ve mesleki özelliklerine yönelik olduğu anlaşılmaktadır. İnsanların yetişmişlik düzeylerinin, öğretmenlerin yetişmişlik düzeyi ile doğru orantılı olduğu düşünüldüğünde, bilgi çağının gerekleri ile uyumlu bir eğitim sisteminin oluşturulmasının nitelikli öğretmenlerin varlığıyla olanaklı olabileceği söylenebilir. Çünkü öğretmenler; bireylerin akademik gelişmelerinin yanı sıra, onların psikolojik iyi olma hallerinin, sosyal uyum ve iletişim becerilerinin dahil olduğu tüm gelişim alanlarına, insani özellik ve yeterlikleri kapsamında doğrudan etki etmektedir. Veliler ve öğrenciler tarafından olumlu anlamda yüksek olarak puanlanan kişilik özelliklerinin ve mesleki özelliklerin öğretmenlik mesleğinin doğasından kaynaklandığı söylenebilir.

Birbirinden farklı özelliklere sahip yüzlerce hatta binlerce öğrenciyle günün yaklaşık sekiz saati birlikte olan öğretmenin gösterdiği sabrın veliler ve öğrenciler tarafından dikkate değer bulunmuş olması önemlidir. Öğretmenin öğrencilere yönelik eğitime ve öğretme çabaları, sergiledikleri özveri veliler ve öğrenciler açısından olumlu olarak karşılanmıştır. Öğretmenlerin öğrencilerine yönelik koruyucu-kollayıcı tutum ve davranışları, gereksinim duyan öğrenciye derhal gereken maddi veya manevi yardımı sunma çabasına girmeleri velilerin ve öğrencilerin gözünde öğretmenleri adil, güvenilir, fedakar ve yardımsever olarak algılanmalarını sağlamıştır.

Araştırmada, öğretmenlik meslek imajına ilişkin en düşük puan ortalamasına sahip veli ve öğrenci görüşlerinin öğretmenliğin toplumda prestijli bir meslek olduğu, öğretmenliğin toplumda saygın bir meslek olduğu için tercih edildiği, öğretmenlerin toplum tarafından önemsendikleri ve öğretmenlerin toplumda olumlu bir imajlarının bulunduğu görüşünde toplandığı belirlenmiştir. Velilerin ve öğrencilerin öğretmenlere yönelik olumsuz algılarının genelde öğretmenlerin sosyal statüleri ve mesleki tercihleri kapsamında yer aldığı görülmektedir. Bu durum öğretmenlik mesleğinin sosyal statü açısından veliler ve öğrenciler nezdinde iyi bir imajının olmadığını göstermektedir. Aydın, Canavar ve Akkın (2018) ve Gökırmak (2006) tarafından yapılan çalışmalarda da öğretmenlik mesleğinin toplumsal statüsünün düşük olduğu belirlenmiştir. Torun'un (2010) yaptığı çalışmada katılımcılar öğretmenlik mesleğine gereken değerin verilmediğini ifade etmişlerdir. Karaman, Acar, Kılıç, Buluş ve Erdoğan (2013) konuyla ilgili yaptıkları çalışmada öğretmenlerin mesleklerinin yeterince saygın görülmediği görüşüne sahip olduklarını belirlemişlerdir.

Öğretmenlerin aldıkları düşük ücretlerin sosyal statülerinin düşüklüğünde en büyük rolü oynadığı söylenebilir. Düşük maaş öğretmenlerin yaşam standartlarını düşürmekte, bu durum da dışarıda öğretmene yönelik algıyı olumsuz etkilemektedir. İkinci bir iş yapmak, öğrencisinden daha aşağı bir yaşam kalitesine sahip olmak, velinin sahip olduklarının birçoğuna sahip olamamak öğretmenlik mesleği açısından statü kaybı nedenleridir. Sözer (2015) yaptığı

Okul Yöneticilerinin Akran Zorbalığına İlişkin Görüşleri

çalışmasında, öğretmenlik mesleğinin toplum içerisinde değersizleştiğini, saygınlığını yitirdiğini, hak ettiği değeri görmediğini, değerinin içselleştirilmediğini ve bunlara ekonomik statüsünün düşüklüğünün neden olduğunu belirlemiştir. Benzer şekilde Ünsal ve Bağçeci (2016) yaptıkları çalışmada, öğretmenlik mesleğinin imajını genel olarak olumsuz olduğunu tespit ederken; Ulutaş (2017) tarafından yapılan ve araştırma bulgularımızla paralellik gösteren çalışmada, katılımcıların büyük bir çoğunluğunun öğretmenlik mesleğinin statüsünü düşük buldukları sonucuna ulaşılmıştır. Benzer şekilde Mutluer (2018) tarafından yapılan çalışmada, katılımcıların çoğunluğunun öğretmenlik mesleğinin sosyal statüsünün düşük düzeyde olduğunu ifade ettikleri tespit edilmiştir. Bozkurt ve Kutlu (2021) tarafından yapılan çalışmada ise ekonomik koşulların istenilen düzeyde olmaması öğretmenlerin imajını zedelediği tespit edilmiştir.

İmaj, bir kurum için bireyler tarafından kuruma kazandırılan izlenimlerin (algıların) toplamı iken (Peltekoğlu, 2004) meslek imajı ise mesleği icra edenlerin, mesleğe kazandırdıkları algıların toplamı olarak ifade edilebilir. Mesleki imaj, bir mesleğin hem iç paydaşlar hem de dış paydaşlar tarafından nasıl algılandığını ifade eder (Bozkurt & Kutlu, 2021). İmaj, bireyden kaynaklı olabileceği gibi bir etkileşim sonucunda imaj kaynağından gelen bir etkileşimle de olabilir. İmaj olumlu veya olumsuz olabileceği gibi zaman içerisinde de değişebilen bir kavramdır (Polat & Arslan, 2015). Günümüzde öğretmenlik mesleğinin saygınlığı ve başarısı, öğretmenlerin mesleki bilgisi ve yetenekleri kadar imajına da bağlıdır (Bağçeci, Çetin & Ünsal, 2013). Yeni çağcıl gelişmeler toplumun farklı katmanlarının düşüncelerini değiştirmekte, diğer taraftan bu değişim eğitim sisteminin önemli bir ögesi olan öğretmenlik mesleğini ve mesleğin toplum içindeki yerini etkilemektedir. Toplumun öğretmene ve öğretmenlik mesleğine bakışı, öğretmenin mesleğinden beklentileri ve mesleki algıları değişiklik göstermekte, böylece öğretmen imajını etkileyen faktörler de değişmektedir. Özellikle son yıllarda eğitim sisteminde oluşan aksaklıkların öğretmene bağlanması öğretmen algılarında olumlu ya da olumsuz değişikliklere neden olabilmektedir.

Öğretmenlerde mesleki imajın olumlu algılanmasında mesleğin statüsünün de önemli bir yeri vardır. Statü, kişinin ya da grubun toplumda sahip oldukları ya da kazandıkları yer veya pozisyon ile ilgilidir (Şimşek, Akgemici & Çelik, 2008). Mesleki statüsünün belirlenmesinde mesleğin sosyal ve ekonomik durumu oldukça önemli bir gösterge olarak kabul edilmektedir. Mesleğin statüsünü belirleyen önemli bir etmen de mesleklerin kendilerinin sahip olduğu statü ve diğer mesleklere olan durumu oluşturmaktadır (Seçer, 2009). Öğretmenlik mesleğinin statüsünün belirlenmesinde öğretmenin bilgi birikimi, sahip olması gereken nitelikler, ekonomik durum ve atama şekilleri (Ünsal, 2015), öğretmenin sahip olduğu kabiliyet, performans, öğretmenlerin eğitimi, mesleğe yönelik araştırmaların sayısı ve sahip olduğu hakların etkili olduğu görülmektedir.

Öğretmenlik mesleği profesyonellik gerektiren bir meslek olmasına rağmen seçilme ve mesleğe atanmada özel koşullarının olmaması ve sağladığı ekonomik getirisi sebebiyle yeterli saygınlığı görmediği ifade edilebilir (Bozkurt & Kutlu, 2021). Öğretmen imajında etkili olan etmenlerden biri olan toplumsal algı, mesleğin toplum tarafından çağrıştırdığı ifadelerdir. Öğretmenlerin eğitime ilişkin karar alma süreçlerine katılamamalarından ve profesyonel meslekler arasında değerlendirilmemesinden kaynaklı olarak toplum tarafından gün geçtikçe statüleri ve saygınlıkları azalmaktadır (Özoğlu, Gür & Altunoğlu, 2013). Türkiye’de

Nurettin Odabaş-Şenol Sevindik -Rabia Erdaş-Mirsad Demirbaş

öğretmenler mesleklerini severek yapsalar da toplumda öğretmenlik meslek algısının düşük olmasından dolayı öğretmenlik imajı olumsuz etkilenmektedir .

Bugün Türkiye’de öğretmenlik mesleği statüsü düşük meslek grupları arasında yer almaktadır (Özdemir & Orhan, 2019). Bu durumun sebepleri olarak öğretmenlerin gelir düzeyinin düşüklüğü, öğretmenlerin yaptığı işin birçok kişi tarafından sıradan ve herkesin yapabileceği bir iş olarak değerlendirilmesi ve tarih boyunca çeşitli nedenlerden öğretmenlik için gerekli niteliklerden yoksun insanların, gerek meslek içerisinden gerekse de dışarıdan öğretmenlik mesleğine girmeleri sayılabilir (Eskicumalı, 2004). Öğretmenlerin gelir düzeyinin düşük olması, eğitim hizmeti verdikleri kesimin yaş ve bilgi düzeyinin az olması gibi hususlar öğretmenlerin mesleki statüsünü düşürmektedir (Erden, 2017). Eğitim fakültesi mezunu öğretmenlerin çalışma yaşamına katılmasında yaşanan sıkıntılar ile öğretmenlik mesleğinin statik ve oldukça sınırlı bir kariyer ilerlemesine izin veren yapısı da öğretmenlik mesleğinin toplumsal statüsünü belirleyen diğer etkenlerdir (Güven, 2010). Aynı zamanda öğretmenlerin mesleki özerkliklerinin olmaması da öğretmenlik mesleğinin statüsünü olumsuz yönde etkileyen bir diğer faktör olmaktadır (Göker ve Gündüz, 2017). Öğretmenlerin bir kısmı, ekonomik durumunun ve sosyal statüsünün yüksek olmaması nedeniyle ya daha yüksek maaşlı ve yüksek statülü mesleklere geçmekte ya da boş zamanlarında ek işler yapmaktadır. Bu durum hem öğretmenlik mesleğinin saygınlığını düşürmekte hem de eğitimin kalitesini azaltmaktadır (Çeliköz, 2004).

Öğretmenlik mesleğinin birçok ülkede saygınlığını kaybetmesi Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) tarafından öğretmenliğin “kuşatma altındaki meslek” olarak nitelendirilmesine yol açmıştır (Yurdakul, 2019). Öğretmenlik meslek imajının zedelenmesinde yazılı-görsel ve sosyal medya, özlük hakları, bakanlığın yönetim politikaları, veli baskısı, öğretmenlerin kendilerini geliştirmemeleri gibi pek çok faktör rol oynamaktadır (Çetin & Ünsal, 2018; Demir & Arı, 2013; Ünsal & Bağçeci, 2016). Toplumu dönüştüren, bilgiyle özdeşleşmiş, entelektüel yönü baskın, iyiyi, doğruyu, ahlaklı ve erdemli olanı öğreten ve bu özellikleriyle öğrencilerinin hayatlarını değiştirme gücünü elinde bulunduran öğretmen yerine artık sınava hazırlayan öğretmen imajı baskın hale gelmiştir (Yıldız, 2014). Öğretmenliğin mesleki pratiklerinde gözlenen bu radikal dönüşümle beraber mesleğin toplum nezdinde saygınlığını muhafaza eden değerlerin de aşınmasıyla bir itibar kaybı söz konusu olmaktadır. Bu kaybı hızlandıran diğer bir faktör ise Yıldız’a (2014) göre eğitimde uygulanan neoliberal politikalar. Neoliberalizmle beraber piyasa endeksli bir anlayışa geçen eğitim, öğretmenin rollerini değiştirdiği gibi öğretmenlerden beklentileri de farklı bir forma dâhil etmiştir. Öğretmen, idealist-toplumcu öğretmenlerden zamanla sınava hazırlayan teknisyene dönüşmüştür.

Öğretmenlerin toplumsal saygınlığına ve imajına olumsuz etki eden önemli faktörler arasında ise özlük haklarının farklı kariyer mesleklerine göre daha düşük profilde seyretmesi gösterilmektedir. Öğretmenlerin özellikle büyük şehirlerde geçim kaygısı yaşamaları ve ekonomik gelirlerinin büyük şehrin refah seviyesinin altında kalması bu algının ortaya çıkmasında önemli bir etkidir (Atmaca, 2020). Bayram (2009) ve Ünsal’ın (2018) çalışmalarında da benzer bulgulara yer verilmiş ve öğretmen görüşlerine göre mesleğin düşük statüde değerlendirilmesinin ilk nedeni olarak maaşların düşüklüğüne işaret edilmiştir.

Okul Yöneticilerinin Akran Zorbalığına İlişkin Görüşleri

Öneriler

1. Öğretmen yetiştiren fakülte ve bölümlere öğrenci alımında alternatif seçme ve değerlendirme usullerinin belirlenmesi, akademik ve sosyal yönü güçlü kişilerin bu mesleğe yönlendirilmesi ve üniversite eğitimi esnasında oldukça donanımlı şekilde bir eğitim hayatının sunulması mesleğin saygınlığına katkı sunacaktır. Sürekli öğrenmeyi, öğretmenin en önemli yönünün topluma yön verecek entelektüel ve lider vasfının olduğunu, mesleki gelişim ve öğrenmeleri prensip haline getirmeyi üniversite öğrenimi sırasında adaylara ve mesleğin içindeki öğretmenlere benimsetmek profesyonelliğin artmasına destek sunacaktır.

2. Öğretmenlerin dışsal iş doyumlarını etkileyen kişisel imaj ve toplumsal statüye ilişkin çalışmaların basın yayın organları tarafından desteklenmesi, toplumdaki öğretmen imajına yönelik olumsuz algıların iyileştirilmesi için kurumsal iletişim çalışmalarına ağırlık verilebilir. Medyanın meslek etiği çerçevesinde ve toplumsal rolünün ve sorumluluğunun farkında olarak öğretmen temalı haberlerin servisinde reyting kaygısı gütmeden ve toplumsal infiale neden olacak bir üslup kullanmadan paylaşım yapması isabetli olacaktır.

3. Kamuda görev yapan öğretmenlerin özlük haklarını cazip hale getirecek planlama ve politikaların hayata geçirilmesi öğretmenlik mesleğinin toplumdaki karşılığının yükselteceği düşünülmektedir. Öğretmenlerin mesleki imaja yönelik olarak algılarını etkileyen toplumsal statü ve sosyal imaja yönelik algılarının olumlu yönde değişmesi ücret ile ilişkilidir. Türk eğitim sisteminde öğretmen maaşlarının OECD ortalamalarına göre iyileştirilmesi öğretmenlerin toplumsal statüsüne ilişkin algılarını olumlu yönde etkileyebilir.

4. Toplumun öğretmenlik mesleğini daha fazla takdir etmesi ve anlaması için, okullarda ve eğitim kurumlarında toplum katılımını artırmak önemlidir. Bu nedenle, aileler ve topluluk üyeleri, eğitim sürecine daha fazla dahil edilmelidir.

5. Öğretmenlerin, mesleki görüşlerini ve önerilerini paylaşabilecekleri platformlar oluşturulmalıdır. Eğitim sisteminin merkeziyetçi yapısı nedeniyle öğretmenlerin mesleki imaj ve dışsal doyum düzeylerinin artırılması için karar alma süreçlerine katılımlarının etkinleştirilmesi faydalı olabilir. Özellikle, okul içinde öğretmenlerin eğitim ve öğretime yönelik kararlarda söz sahibi olması özellikle dışsal iş tatmini açısından önemli bir adım olarak görülebilir.

6. Öğretmenlik mesleğinin imajının toplumsal düzeyde artırılması açısından başarılı öğretmenlerin kişisel gelişimlerine önem verecek şekilde hizmet içi eğitim programlarına alınması yurt dışı eğitimler ile öğretmenlerin kişisel gelişimlerinin örnek olacak şekilde bütünsel düzeyde yaklaşım önemlidir.

Nurettin Odabaş-Şenol Sevindik -Rabia Erdaş-Mirsad Demirbaş

Kaynakça

- Ada, Ş. & Küçükali, R. (2009). *Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Akbulut, B. (2015). *Ortaöğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin örgütsel imaj algıları ile iş doyumu düzeyleri arasındaki ilişki*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Akyüz, Y. (2019). Türkiye'de öğretmenin «öğretmen» ve meslek imajı. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 11(1), 115-121.
- Ansari, S. U. & Malik, S. K. (2013). İmage of an efective teacher 21stcentury classroom. *Journal of Educational and Instructional Studies In The World*, 3(4), 61-68.
- Atmaca, T. (2020). Öğretmenlerin toplumsal saygınlık ve imajlarına olumsuz etki eden faktörlerin incelenmesi. *Yaşadıkça Eğitim*, 34(1), 152-167.
- Aydın, R., Canavar, O. ve Akkın, A. (2018). Öğretmenlerin, öğretmenlik mesleği ve öğretmenliğin toplumsal statüsüne ilişkin görüşlerinin belirlenmesi. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum Eğitim Bilimleri ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(21), 965-990
- Bağçeci, B., Çetin, B. & Ünsal, S. (2013). Öğretmenlerin mesleki imaj ölçeği. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 12(1), 34-48.
- Bayram, G. (2009). *Öğretmenlerin istihdam biçimi farklılıkları ve yarattığı sorunlar: Ankara'da çalışan sözleşmeli ve ücretli öğretmenlerin görüşlerine dayalı bir araştırma*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Bektaş, F. (2010). Örgütsel imaj ve örgüt kültürü: Öğretmen adayı örneğinde nedensel bir araştırma. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi*, 1(2), 5-18.
- Bilgin, N. (2006). *Sosyal bilimlerde içerik analizi: Teknik ve örnek çalışmalar*. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Bozkurt, E. & Kutlu, H. (2021). öğretmenlik mesleğinin imajı: toplumsal algı, mesleğin doğası, saygınlık ve gelecekteki durumuna ilişkin deneyimler. *Uygulamada Eğitim ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 1(2), 114-142
- Celep, C. (2010). Meslek olarak öğretmenlik. C. Celep (Ed.), *Eğitim Bilimine Giriş* içinde (ss.45-74). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Çeliköz, N. (2004). Bir meslek olarak öğretmenlik ve etiği. M. Ç. Özdemir (Ed.), *Öğretmenlik mesleğine giriş* (ss.333-394). Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Çelikten, M., Şanal, Y. & Yeni, Y. (2005). Öğretmenlik mesleği ve özellikleri. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19 (2), 207-237.

Okul Yöneticilerinin Akran Zorbalığına İlişkin Görüşleri

- Çetin, A. & Ünsal, S. (2018). Merkezi sınavların öğretmenler üzerinde sosyal, psikolojik etkisi ve öğretmenlerin öğretim programı uygulamalarına yansımaları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(2), 304-323. doi: 10.16986/HUJE.2018040672.
- Demir, M. K. & Arı, E. (2013). Öğretmen sorunları-Çanakkale ili örneği. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(1), 107-126.
- Diñçer, M. K. (2001). *Kişisel imaj*. İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım.
- Doğan, Ö. (2020). *Öğretmenlerin görüşlerine göre öğretmenlik mesleğinin imajı*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Erden, M. (2017). *Eğitim bilimlerine giriş*. Ankara: Arkadaş Yayınevi.
- Eskicumalı, A. (2004). Eğitim, öğretim ve öğretmenlik mesleği. Y. Özden (Ed.), *Öğretmenlik mesleğine giriş* (ss.1-32). Ankara: Pagem Akademi Yayıncılık.
- Geçikli, F. (2012). *Kurum imajı*. Erzurum: Fenomen Yayıncılık.
- Göker, S. D. & Gündüz, Y. (2017). Dünya ölçeğinde öğretmenlerin saygınlık statüsü ve özlük hakları. *Milli Eğitim Dergisi*, 46(213), 177-196.
- Gökırmak, A. (2006). *Öğretmen statüleri üzerine bir araştırma*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Güven, D. (2010). Profesyonel bir meslek olarak Türkiye’de öğretmenlik. *Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 27(2), 13-21.
- Hargreaves, L. (2009). The status and prestige of teachers and teaching. In L.J. Saha & A.G. Dworkin (Eds.). *International handbook of research on teachers and teaching* (pp. 217-229). Springer International Handbooks of Education, Boston, MA, Springer
- Hoyle, E. (2001). Teaching: Prestige, status and esteem. *Educational Management and Administration*, 29(2), 139–152.
- Kahraman, Ü. & Çelik, O. T. (2020). The status of teaching profession from teachers' points of view. *Educational Administration: Theory & Practice*, 26(3), 519-564.
- Karaman, M., Acar, A., Kılıç, O., Buluş, U. & Erdoğan, Ö. (2013). Sakarya ilinde görev yapan öğretmenlerin gözüyle “öğretmenlik mesleğinin statüsü ve saygınlığı”. *VI. Ulusal Lisansüstü Eğitim Sempozyumu* içinde (104-110). Sakarya: Sakarya Üniversitesi.
- Karamustafaoğlu, O. & Özmen, H. (2004). Toplumumuzda ve öğretmen adayları arasında öğretmenlik mesleğine verilen değer üzerine bir araştırma. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 2(6), 34-49.
- Kıroğlu, K. & Elma, C. (2009). *Eğitim bilimlerine giriş*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Kıroğlu, K. (2021). Bir meslek olarak öğretmenlik. Ö. Demirel, Z. Kaya & K. Kıroğlu (Ed.). *Eğitime Giriş* içinde (ss. 273-292). Ankara: PEGEM Akademi Yayıncılık.

Nurettin Odabaş-Şenol Sevindik -Rabia Erdaş-Mirsad Demirbaş

- Küçükahmet, L. (2003). Bir meslek olarak öğretmenlik. L. Küçükahmet (Ed.), *Öğretmenlik mesleğine giriş* içinde (ss.1-26). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Mutluer, Ö. (2018). *Öğretmenlik mesleğinin sosyal statüsü: Bir olgubilim çalışması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- Özdemir, T. C. & Orhan, M. (2019). Öğretmenlerin “öğretmenlik mesleğinin imajı” hakkındaki görüşleri. *Trakya Eğitim Dergisi*, 9(4), 824-846
- Özdemirci, A. (2012). *Popüler kültür, tüketim psikolojisi ve imaj yönetimi: Türkiye (1950-1980)*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.
- Özgenel, M., Işık, M. & Bahat, İ. (2019). Öğretmenlik imajı: bir ölçek geliştirme çalışması. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 52(3), 869-890.
- Özoğlu, M., Gür. B. S. & Altunoğlu, A. (2013). Türkiye’de ve Dünyada öğretmenlik. *Eğitim Bir-Sen Yayınları Araştırma Dizisi*, 10.
- Özüpek, M. N. (2005). *Kurum imajı ve sosyal sorumluluk*. Konya: Tablet Kitabevi.
- Peltekoğlu, F. B. (2004). *Halkla ilişkiler nedir?* İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.
- Polat, S. & Arslan, Y. (2015). *Örgütsel yaşamda imaj: Geliştirme ve yönetimi*. Ankara: Nobel Akademi Yayıncılık.
- Roberts, L. M. (2005). Changing faces: Professional image construction in diverse organizational settings. *Academy of management review*, 30(4), 685-711.
- Seçer H. Ş. (2009), Mesleki yaşam modelinin oluşturulması ve mesleki analizlerde kullanımı, *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1),35-56.
- Sönmez, E. & Cemaloğlu, N. (2017). İlköğretim okulu öğretmenlerinin mesleki imaj algısı ile örgütsel vatandaşlık davranışları arasındaki ilişki. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(4), 2117-2141.
- Sönmez, V. (2004). Eğitimin tarihsel temelleri. V. Sönmez (Ed.), *Öğretmenlik Mesleğine Giriş* (ss. 25-60). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sözer, Z. (2015). *Köy ilkokul ve ortaokullarında görev yapan öğretmenlerin sosyolojik profilleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları: Mersin örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Şimşek, Ş., Akgemici, T. & Çelik, A. (2008), *Davranış bilimlerine giriş ve örgütlerde davranış*. Ankara: Gazi Kitabevi
- Şişman, M. (2006). *Eğitim bilimine giriş*. Ankara: Pagem Akademi Yayıncılık.

Okul Yöneticilerinin Akran Zorbalığına İlişkin Görüşleri

- Tengilimoğlu, D. (2005). Hizmet işletmelerinde liderlik davranışları ile iş doyumunu arasındaki ilişkinin belirlenmesine yönelik bir araştırma. *Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, (1), 23-45.
- Torun F. (2010). *Farklı statülerde çalışan öğretmenlerin öğretmenlik mesleğine bakışları (Isparta örneği)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Tuncer, M. (2020). Nicel araştırma desenleri. B. Oral & A. Çoban (Ed.). *Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri* içinde (ss. 205-228). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık
- Ulutaş, P. (2017). *Öğretmenlerin bakış açısından öğretmenlik mesleğinin toplumsal statüsü*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin.
- Ünsal, S. & Bağçeci, B. (2016). Teachers' views on professional image and influential factors. *Journal of Human Sciences*, 13(3), 3905-3926.
- Ünsal, S. (2018). Türkiye'de öğretmenlik mesleğinin statüsüne ilişkin bir Pareto analizi. *Sakarya University Journal of Education*, 8(2), 111-130.
- Yaman, E., Yaman, H. & Eskicumalı, A. (2001) Öğretmenlik mesleğinin sosyo-ekonomik statüsü/bu mesleğin bir bayan mesleği haline dönüşmesi durumu ve eğitim fakültesi üzerine bir araştırma. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 53-67.
- Yavuz, C. (2006). *Halkla ilişkiler*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Yetim, A. & Göktaş, Z. (2004). Öğretmenin mesleki ve kişisel nitelikleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 12(2), 541-550.
- Yıldız, A. (2014). Türkiye'de öğretmenlik mesleğinin dönüşümü: İdealist öğretmenden sınava hazırlayıcı teknisyen öğretmene. A. Yıldız (Ed.), *Öğretmenliğin Dönüşümü* (ss. 13-26) içinde. İstanbul: Kalkedon Yayınevi.
- Yıldız, S. (2017). Sosyal bilimlerde örnekleme sorunu: nicel ve nitel paradigmalardan örnekleme kuramına bütüncül bir bakış. *Kesit Akademi Dergisi*, 3(11), 421-442
- Kıroğlu, K. (2021). Bir meslek olarak öğretmenlik. Ö. Demirel, Z. Kaya & K. Kıroğlu (Ed.). *Eğitime Giriş* içinde (ss. 273-292). Ankara: PEGEM Akademi Yayıncılık
- Yurdakul, İ. H. (2019). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini seçmelerinde rol alan etmenler. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 8(2), 1205-1221.

Etik Beyanı

Bu çalışmada bilimsel etik ilkelere uyulmuş ve bu amaçla yazarlar tarafından 14.12.2023 tarihli Etik Beyan Formu imzalanmıştır.